

บทที่ 8

สรุปและขอเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงความเป็นมาของภาษีการค้าในประเทศไทยได้พบว่า ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีการคามาชานานตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน โดยได้มีการจัดเก็บในรูปแบบต่าง ๆ กัน และมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามยุคสมัย ซึ่งภาษีการค้าในปัจจุบันนี้ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาจาก พ.ร.บ. ภาษีการค้า พ.ศ. 2475 มาเป็นหมวด 4 ภาษีการค้า ในประมวลรัษฎากร โดยได้แบ่งประเภทการค้าออกเป็น 13 ประเภท และกำหนดอัตราภาษีการค้าไว้หลายอัตรา คือ ตั้งแต่ร้อยละ 0.5 ถึงร้อยละ 40 ของรายรับ ซึ่งประมวลรัษฎากรได้กำหนดประเภทของผู้ประกอบการค้าที่ต้องเสียภาษีการค้าจากรายรับไว้ ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้ขายทอดแรก ผู้ขายทอดหมด ผู้ประกอบกิจการ ผู้รับจ้าง ผู้ให้เช่า นายหน้า ตัวแทน ผู้ขายทอดตลาด หรือ ผู้ให้บริการ ผู้ขาย ผู้รับประกัน เป็นต้น ทำให้การจัดเก็บภาษีการค้าในประเทศไทยมีทั้งการจัดเก็บจากชั้นตอนเดียว และการจัดเก็บจากหลายชั้นตอนเป็นลักษณะผสม

การจัดเก็บภาษีการค้ายังมีปัญหาขอยุ่ยากจนได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่ทั่วไป ทำให้มีการหยิบยกข้อวิจารณ์บางประการขึ้นมาศึกษาค้นคว้าในวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้.-

ปัญหาในด้านความเป็นธรรมของภาษีการค้า ได้มีการศึกษาว่า ประชาชนในแต่ละกลุ่มที่มีรายได้แตกต่างกันนั้น ต่างต้องรับภาระภาษีการค้าอย่างไรบ้าง โดยภายใต้ข้อสมมุติที่ว่า ภาระภาษีการค้าตกอยู่กับผู้บริโภคทั้งหมดตามรูปแบบการใช้จ่ายของครัวเรือน ก็ปรากฏว่า แม้รัฐจะมีการพยายามจัดเก็บภาษีการค้าจากสินค้าในอัตราภาษีที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้เสียภาษีแล้วก็ตาม ภาระภาษีการค้าส่วนใหญ่ก็ยังคงไปตกแก่ผู้มีรายได้ต่ำอยู่นั่นเอง นั่นอาจแสดงให้เห็นว่า การกำหนดอัตราภาษีการค้าของรัฐในปัจจุบัน ยังไม่ได้

สร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้เสียภาษีเท่าที่ควร จึงน่าที่จะมีการพิจารณาหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยอาจใช้วิธีการเพิ่มอัตราภาษีการค้าสำหรับสินค้าที่จัดอยู่ในประเภทฟุ่มเฟือย และพยายามลดหรืองดการจัดการภาษีการค้าสำหรับสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพ

ผลในทางเศรษฐกิจของภาษีการค้า จะพบว่ารัฐสามารถใช้ภาษีการค้าเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจให้ขยายตัวกว้างขึ้น เช่น ส่งเสริมการออมโดยการเพิ่มอัตราภาษีการค้าขึ้น จะทำให้การบริโภคสินค้าของประชาชนลดลง ก็จะเป็นการเพิ่มการออมไปในตัว ซึ่งจะเป็นผลต่อเนื่องถึงการส่งเสริมการขยายตัวทางด้านการลงทุนไปด้วย และยังอาจใช้เป็นเครื่องมือควบคุมปริมาณการนำเข้าซึ่งสินค้าบางชนิดใดควยคือ อาจสามารถลดการซื้อสินค้าต่างประเทศ ควบคุมการจัดเก็บภาษีการค้าจากสินค้าต่างประเทศในอัตราที่สูงกว่าสินค้านิตเดียวกันที่ผลิตในประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนเลิกใช้สินค้าต่างประเทศโดยหันมาใช้สินค้าภายในประเทศแล้ว ยังเป็นการช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ และขณะเดียวกันก็เป็นผลดีต่อดุลการค้า และดุลการชำระเงิรระหว่างประเทศด้วย เป็นต้น

ปัญหาข้อยุ่งยากอันเกิดจากบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรของภาษีการค้า ส่วนใหญ่เนื่องมาจากการตีความตามบทบัญญัติของกฎหมาย มีการเปลี่ยนแปลงหรือประกาศเพิ่มเติมของพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาอันว่าด้วยภาษีการค้าอยู่เสมอ ทำให้เกิดความสับสนยากต่อการเข้าใจและติดตามแก่ทั้งผู้ประกอบการค้าและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ

ปัญหาจากผู้ประกอบการค้า ก็เป็นปัญหาที่น่าจะได้รับการพิจารณาถึงว่า ผู้ประกอบการค้าได้พยายามหาทางหลีกเลี่ยงการเสียภาษีการค้าอย่างไรบ้าง เช่น การแจ้งยอดรายรับต่ำกว่าความเป็นจริง ควบคุมแปลงหลักฐานและการบันทึกข้อมูลเท็จ หรือลักลอบสินค้านำเข้ามาขาย ทำให้ไม่คงบันทึกการรับจ่ายของกิจการ การไม่จดทะเบียนการค้าของผู้ประกอบการค้า การแจ้งต้นทุนการผลิตให้ต่ำกว่าความเป็นจริง และการไม่ยอมรับหน้าที่ของตนเองว่าเป็นผู้ประกอบการค้าที่มีหน้าที่จะทวงชำระภาษีให้แก่รัฐ

ปัญหาในด้านบริหารงานการจัดเก็บนั้น ได้มีส่วนเกี่ยวข้องถึง ระเบียบ วิธีการ และปัญหาการทำงานของเจ้าหน้าที่รวมอยู่ด้วย ตัวอย่างของระเบียบงานบางอย่างที่ทำให้ขาดการควบคุมที่ดี เช่น การยื่นแบบในส่วนกลางได้นิยามให้ผู้ประกอบการค้ายื่นชำระภาษีการค้าได้ทั้งที่กองคลัง กรมสรรพากร และที่ว่าการสรรพากรอำเภอที่สถานการค้านั้นตั้งอยู่ ทำให้กรมฯ ไม่สามารถควบคุมการยื่นแบบเดือนต่อเดือนว่า ผู้ประกอบการค้านั้นได้ยื่นแบบครบถูกต้องทุกเดือนหรือไม่ เป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารงาน จึงได้ยกตัวอย่างปัญหาทางคานทางเดินของแบบ และปัญหาการวิเคราะห์และตรวจสอบ ดังที่ไต่ถามว่าไว้ในบทที่ 7

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อที่จะได้ให้การจัดเก็บภาษีการค้านั้นสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีมากขึ้นกว่าเดิม และให้การบริหารการจัดเก็บภาษีการค้านั้นได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยสะดวกและรวดเร็ว พร้อมทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายการบริหารการจัดเก็บใดควยนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า น่าจะมีการเพิ่มอัตราภาษีการค้าให้สูงขึ้นสำหรับสินค้าที่ผู้มีรายได้อ่อนเท่านั้นจะเป็นผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น รถยนต์นั่งส่วนบุคคล เครื่องสำอาง กิจกรรมประเภทไนท์คลับ คาร์บาเรต เครื่องประดับ และอื่น ๆ ส่วนสินค้าที่มีความจำเป็นในการครองชีพ อาทิเช่น น้ำมัน อาหาร ยารักษาโรค ฯลฯ รัฐบาลจะมีการพิจารณาลดหรืองดการจัดเก็บภาษีการค้าเพื่อลดภาระภาษีแก่ผู้มีรายได้น้อยด้วย

2. การจัดเก็บภาษีการค้าให้ทั่วถึงนั้น ควรที่จะมีเจ้าหน้าที่คอยออกตรวจกิจการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ หรือออกสำรวจราคาที่ยังมิได้จดทะเบียนการค้า เพื่อศึกษาฐานะและสภาพที่แท้จริงของกิจการค้า เพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบกับแบบแสดงรายการ หรือช่วยในการตรวจสอบเกี่ยวกับกิจการประเภทนั้นโดยเฉพาะ ดีกว่าที่จะใช้กำลังเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่มุ่งเฉพาะการวิเคราะห์แบบที่ผู้ประกอบการค้ายื่น โดยมิรู้ว่ามีการอีกมากที่ยังมิได้จดทะเบียนการค้าหรือยื่นชำระภาษีไว้เลย และควรกำหนดระเบียบให้มีการยื่นแบบแสดงรายการ (ภ.ค. 4) เพื่อเสียภาษีได้เพียงแห่งเดียว ณ สำนักงานสรรพากรอำเภอเท่านั้น เพื่อสะดวก

ต่อการควบคุมว่า ได้มีการยื่นแบบไว้ครบถูกต้องทุกเดือนหรือไม่

3. ในปัจจุบันควรได้มีการนำระบบงานคอมพิวเตอร์มาช่วยในการวิเคราะห์ และตรวจสอบแบบ ภ.ค. 4 เบื้องต้น และทำการประเมินภาษีการค้าที่คำนวณออกเนื่องจากการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานเฉพาะการประมวลผลจากแบบ ภ.ค. 4 และบันทึกข้อมูล การนำสินค้าเข้าและส่งออกจากรมศุลกากรเท่านั้น ซึ่งในการที่จะนำระบบงานคอมพิวเตอร์มาช่วยทำการประเมินผลภาษีการค้าที่จัดเก็บไว้ไม่ถูกต้องในระยะแรกก็ควรจะทดสอบ โดยการให้ทำงานคู่กันไปกับเจ้าหน้าที่ก่อน จนใดคนเป็นที่พอใจแล้วจึงใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยลำพัง เพื่อจะได้ใช้กำลังเจ้าหน้าที่ส่วนนี้ไปช่วยปฏิบัติงานอื่น ๆ เช่น การสำรวจร้านค้า เป็นต้น และนอกจากนั้น ยังสามารถนำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดเก็บรายชื่อ และ เลขทะเบียนการค้าของผู้ประกอบการทำให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อลดงานของเจ้าหน้าที่และช่วยในการจัดเก็บทะเบียนการค้าให้เป็นหมวดหมู่ตามต้องการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการค้นแบบด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย